CZU: 349.359.3 **https://doi.org/10.59295/rpijn2025.37**

INFRACȚIUNEA DE CONTRABANDĂ ȘI ESCHIVARE DE LA ACHITAREA DREPTURILOR DE IMPORT ÎN NOILE REALITĂȚI

MILEA Xenia,
Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu" din Cahul,
studentă anul III,
Coordonator științific: Bodlev Sergiu, doctor în drept, lector universitar
ORCID: 0009-0007-5858-3033

SUMMARY

Smuggling and evasion of customs duties are major challenges for Moldova in the evolving global economy and trade environment. The rapid development of international trade, technological advancements, and regional economic integration have altered the ways in which these crimes are committed, demanding new and more efficient countermeasures. This paper discusses the impact of smuggling and customs duty evasion on Moldova's economic and national security. It also analyzes the legal framework addressing these crimes, including the penalties for such offenses. Additionally, the influence of international agreements, such as the EU-Moldova Association Agreement, on national customs regulations is explored. Lastly, the article highlights the importance of improving coordination among enforcement bodies and the need to adopt modern technologies in customs operations.

***Keywords*:** Smuggling, Customs Evasion, Customs Law, Economic Security

Un rol esențial în asigurarea intereselor economice ale statului aparține serviciului vamal. Participând la reglementarea comerțului exterior și îndeplinind funcția fiscală, serviciul vamal completează regulat bugetul de stat și, astfel, contribuie la rezolvarea problemelor economice.

Infracționalitatea, ca fenomen, este răspândită larg în domeniul vamal, provocând pierderi semnificative intereselor statului Republica Moldova. Controlul privind transportarea peste frontiera vamală a mărfurilor și a valorilor culturale și istorice constituie una dintre cele mai importante direcții de activitate a autorității vamale. Un real pericol pentru interesele sociale și

de stat îl prezintă schemele bine stabilite și funcționale de contrabandă cu stupefiante, arme și muniții, materiale nucleare, importul mărfurilor contrafăcute, inclusiv al produselor de consum de calitate inferioară.

Infracțiunile de contrabandă și eschivarea de la achitarea drepturilor de import

sunt incluse în capitolul „Infracțiuni economice", infracțiuni care atentează la securitatea națională și integritatea economică a Republicii Moldova.

În contextul globalizării și al noilor realități geopolitice, economice și tehnologice, aceste crime se adaptează, devin mai sofisticate și greu de detectat.

Infracțiunile reunite sub denumirea marginală de contrabandă și cele reunite sub denumirea marginală de eschivare de la achitarea plăților vamale pot fi denumite infracțiuni vamale, deoarece sunt fapte comise în sfera vamală [1].

În conformitate cu legislaţia penală a Republicii Moldova, prin infracțiuni vamale trebuie înțeles faptele prejudiciabile care pot lua forma acțiunii sau inacțiunii, săvârșite cu intenție, pasibile de pedeapsă penală, comise în sfera activităţii economice externe în legătură cu trecerea bunurilor peste frontiera vamală, prin ignorarea reglementărilor vamale, fapte ce atentează la valorile și la relațiile sociale aferente activității vamale, prevăzute la art.248 și 249 Codul Penal al Republicii Moldova [1].

Contrabanda poate fi definită ca trecere clandestină peste frontieră a unor mărfuri interzise sau mărfuri sustrase de la plata taxelor vamale. Infracțiunea de contrabanda este prevăzută în articolul 248 Cod Penal a Republicii Moldova, care definește contrabanda ca fiind o infracțiune legată de introducerea sau scoaterea ilegală de mărfuri de pe teritoriul Republicii Moldova, cu încălcarea regimului vamal. Această infracțiune poate fi comisă în diverse moduri: prin tăinuirea mărfurilor de controlul vamal, ascunderea acestora în locuri special pregătite, folosirea documentelor false sau frauduloase, nedeclararea sau declararea neautentică a mărfurilor în documentele vamale [2].

Comparativ cu Codul Penal al Republicii Moldova în redacţia din 1961, potrivit căruia infracțiunile de contrabandă erau amplasate în cadrul Capitolului I din Partea Specială a Codului penal intitulat „Infracţiuni contra statului" [3], în conformitate cu prevederile legale din actualul Cod penal, infracțiunile reunite sub denumirea marginală de contrabandă sunt amplasate în cadrul Capitolului X din Partea Specială a Codului penal – „Infracţiuni economice".

Art. 248 din actualul Cod penal al Republicii Moldova prevede 6 infracțiuni de contrabandă, fiecare din ele fiind descrisă în aliniate diferite.

Prima varianta-tip ale acestei infracțiuni prevede pedeapsă pentru acțiunea de introducerea sau scoaterea mărfurilor prin locurile stabilite pentru control vamal,

dar folosind metode frauduloase precum: ascunderea mărfurilor în locuri special pregătite; folosirea documentelor falsificate sau a unor mijloace frauduloase de identificare vamală sau nedeclararea sau declararea neautentică în documentele vamale. Altă condiție pentru că infracțiunea dată să fie pasibilă de pedeapsă penală, este valoarea mărfurilor care reprezintă obiectul material al acestei infracțiuni – valoarea trebuie să depășească 8000 de unități convenționale.

A doua varianta-tip se referă la introducerea sau scoaterea mărfurilor prin alte locuri decât cele destinate controlului vamal. Valoarea mărfurilor trebuie să depășească 4000 u.c. pentru ca fapta să fie pasibilă de pedeapsă.

A treilea tip se referă la înstrăinarea sau punerea în circulație a mărfurilor aflate sub supraveghere vamală fără achitarea drepturilor de import, dacă valoarea acestora depășește 8000 u.c.

A patrulea tip se referă la infracțiunea de scoaterea mărfurilor de pe teritoriul Republicii Moldova prin declararea neautentică a originii lor ca fiind produse în Republica Moldova, dacă valoarea depășește 8000 u.c.

A cincea varianta-tip prevede sancțiunea pentru introducerea sau scoaterea ilegală de valori culturale (atât prin locuri destinate controlului vamal, cât și prin alte locuri neautorizate), ascunderea lor sau folosirea frauduloasă a documentelor vamale. De asemenea, nereturnarea acestor valori culturale în situațiile în care returnarea este obligatorie.

A șaselea tip prevede pedeapsă pentru contrabanda cu bunuri periculoase precum droguri, substanțe toxice, arme, muniții interzise, mărfuri strategice, materiale nucleare și radioactive [4]. Există și trei acțiuni, care agravează răspunderea pentru fiecare varianta-tip a infracțiunilor prevăzute în articolul 248 și articolul 249:

„a) săvârșite de două sau mai multe persoane;

b) săvârșite cu folosirea situației de serviciu;

c) dacă suma drepturilor de import neachitate este mai mare de 16000 de unități convenționale.”

Trebuie să accentuăm faptul că incriminarea infracțiunii de contrabandă este un imperativ absolut pentru asigurarea ordinii în domeniul raporturilor juridico-vamale, și nu în ultimul rând, în respectarea politicii economice interne a statului [5].

Articolul 249 din Codul Penal al Republicii Moldova reglementează

infracțiunea de eschivare de la achitarea drepturilor de import, care constă în includerea în documentele vamale a unor date false sau incorecte, în vederea evitării plății taxelor de import datorate.

Prin „nedeclarare" se înţelege neincluderea în declaraţia vamală a informaţiei despre mărfurile care trebuiau declarate în mod obligatoriu. Ordinea și modul de declarare sunt stabilite de Secțiunea a 27-a a Capitolului IV din Codul vamal [6]. Infracțiunea este una economică și are un impact semnificativ asupra veniturilor bugetare ale statului, dar și asupra concurenței loiale pe piață.

Eschivarea de la achitarea drepturilor de import are consecințe multiple asupra economiei naționale. În primul rând, generează pierderi semnificative la bugetul de stat, deoarece statul nu încasează taxele și impozitele aferente mărfurilor importate. În al doilea rând, creează o competiție neloială pentru agenții economici care respectă legea, aceștia fiind dezavantajați în fața celor care eludează sistemul fiscal. În al treilea rând, eschivarea de la achitarea drepturilor de import afectează regimul vamal, slăbind eficiența acestuia în monitorizarea și controlul comerțului transfrontalier.

Obiectul juridic generic în cazul infracțiunilor vamale reprezintă relațiile sociale cu privire la securitatea activității economice. Acest obiect este aplicabil pentru toate articolele din Capitolul X – Infracțiuni economice [7].

În contextul noilor realități economice și juridice ale Republicii Moldova, contrabanda și eschivarea de la plata drepturilor de import au evoluat, devenind fenomene tot mai complexe și sofisticate. Pentru a combate eficient aceste infracțiuni, legislatorul a identificat necesitatea de a introduce dispoziții legale suplimentare în Codul Penal.

În anul 2021 în Codul penal a Republicii Moldova au fost introduse doua articole suplimentare cu privire la contrabanda: Art. 248^1 cu denumirea de „contrabanda cu mărfuri accizate" și art. 248^2 cu denumirea de „Colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea mărfurilor introduse prin contrabandă". Aceste articole răspund noilor provocări generate de comerțul cu mărfuri accizate și de implicarea rețelelor de distribuție ilegale [2].

Introducerea articolelor Art. 248^1 și Art. 248^2 în Codul Penal al Republicii Moldova a fost un pas esențial în lupta împotriva contrabandei și a eschivării de la

plata drepturilor de import. Art. 248[1] răspunde necesității de a combate în mod distinct contrabanda cu mărfuri accizate, având în vedere impactul economic și social semnificativ al acestor produse. Art. 248[2] extinde răspunderea penală asupra tuturor celor implicați în distribuirea și manipularea mărfurilor de contrabandă, asigurând o abordare cuprinzătoare și eficientă a acestui fenomen. Aceste modificări legislative contribuie la protejarea economiei naționale și la crearea unui cadru legal mai solid pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor economice.

Infracțiunile vamale din Republica Moldova sunt asociate în special cu fenomenul corupției, deoarece aceasta creează un mediu oportun în care alte tipuri de activități ilegale se pot manifesta sau amplifica. Corupția are un impact puternic asupra securității economice și umane. Consecințele ei sunt multiple [8]. Cele mai frecvente tipuri de contravenții sunt contrabanda, evaziunea fiscală și neplata taxelor vamale, precum și alte infracțiuni economice efectuate de complice cu un funcționar public sau cu o persoană direct implicată în controlul vamal care primește mită sau alte câștiguri materiale pentru a-și "închide ochii" la încălcarea legii. Corupția din cadru instituțiilor vamale este printre cele mai importante care degradează eficacitatea și integritatea controlului vamal din Republica Moldova. Acest fenomen permite eludarea legilor și a regulamentelor de vamă și fiscală pentru mărfuri și permite aducerea unor bunuri legate fără încasarea taxării și a vămii. În cadrul politicii de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, contrabanda și eschivarea de la plata drepturilor de import dobândesc un rol special, deoarece se stabilesc cerințe stricte conform legislației UE și trebuie să armonizeze normele naționale și europene. La rândul său, procesul de integrare europeană a Republicii Moldova implică alinierea tarifului și regulile fiscale cu normele europene. Deci, pentru a face față mai eficient fenomenului de contrabandă și eschivarea de la plata drepturilor vamale, Republica Moldova trebuie să implementeze reforme structurale.

Aceasta include în primul rând armonizarea legislației naționale cu acquis-ul comunitar. Din moment ce un anumit procent al rețetelor fiscale înregistrate în cadrul UE provine direct sau indirect din mărfuri importate, comerțul ilegal împiedică statele membre să colecteze sumele complete. Republica Moldova va trebui să implementeze strict aceleași directive și regulamente vamale pe care UE le-a impus membrilor săi.

În a doilea rând, reformele ce țin de cooperare transfrontalieră. Data aderării la

UE adaugă o dimensiune internațională la combaterea contrabandei, deoarece încurajează schimbul de informații și cooperarea între forțele de control al frontierelor UE și Republica Moldova. Acest lucru va facilita detectarea și prevenirea infracțiunilor legate de mărfuri împotriva drepturilor de import.

Integrarea în Uniunea Europeană oferă, de asemenea, oportunitatea de a beneficia de sprijin financiar și tehnic în implementarea acestor reforme, ceea ce va întări capacitatea Republicii Moldova de a controla mai eficient granițele și de a combate fraudele economice.

În concluzie, infracțiunile de contrabandă și eschivare de la achitarea drepturilor de import reprezintă o provocare majoră pentru Republica Moldova în noile realități ale economiei și comerțului mondial. Evoluțiile rapide ale comerțului internațional, tehnologizarea și integrarea economică regională schimbă atât modul în care sunt comise aceste infracțiuni, cât și contramăsurile eficiente. Această realitate subliniază importanța unui răspuns rapid al autorităților și a unei cooperări internaționale eficiente.

Autoritățile vamale din Republica Moldova în colaborare cu partenerii internaționali au întreprins măsuri semnificative pentru a preveni și combate aceste infracțiuni. Implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană a impus alinierea cadrului legislativ și procedural al Republicii Moldova la standardele europene, promovând transparența și eficiența în operațiunile vamale. Acest proces de armonizare a inclus măsuri moderne de control, cum ar fi utilizarea tehnologiilor de scanare a mărfurilor și digitalizarea completă a proceselor vamale.

Totuși, provocările rămân semnificative. Printre acestea se numără lipsa resurselor umane și materiale necesare pentru o monitorizare eficientă a frontierei, precum și nivelul ridicat al corupției din sectorul public, care subminează eforturile de combatere a infracțiunilor. Corupția permite adesea evitarea controalelor și facilitează intrarea ilegală a bunurilor pe piață. De asemenea, rețelele de contrabandă sunt bine organizate, profitând de vulnerabilitățile din infrastructura vamală și de lipsa unei coordonări eficiente între diferitele instituții de aplicare a legii.

Într-o lume aflată în continuă schimbare, adaptarea la noile realități economice și tehnologice este esențială pentru succesul luptei împotriva acestor infracțiuni. Autoritățile trebuie să continue să îmbunătățească infrastructura vamală, să adopte

noi tehnologii și să intensifice cooperarea internațională. Numai printr-o abordare integrată și susținută va putea fi redusă eficient contrabanda și evaziunea de la plata drepturilor de import, asigurând astfel protejarea intereselor economice și sociale ale țării pe termen lung.

BIBLIOGRAFIE:

1. PASAT, A.O., "Analiza juridico-penală a infracţiunilor vamale conform legislaţiei Republicii Moldova şi a României"/ Teză de doctor, Chișinău, 2016;

2. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.128-129, republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74.

3. Codul penal al Republicii Moldova din 24.03.1961 În: Вештиле Советулуй Супрем ал РСС Молдовенешть, 1961, nr.10.

4. BRÎNZA, S., STATI, V., „Analiza de drept penal a infracțiunilor de contrabandă (art. 248 din Codul penal), cu luarea în considerare a Legii nr. 257/2020," din 29.09.2021, Disponible: https://juridicemoldova.md/11394/analiza-de-drept-penal-a-infractiunilor-de contrabanda-art-248-din-codul-penal-cu-luarea-in-considerare-a-legii-nr-257-2020.html

5. BLIȘCEAC, Doina. Contrabanda din perspectiva noilor modificări legislative. In: *Interuniversitaria*, Ed. 18, 15 aprilie 2022, Bălți. Bălți, Republica Moldova: Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălţi, 2022, Ediția 18, Vol.4, pp. 117- 123. ISBN 978-9975-50-283-2.

6. Codul vamal al Republicii Moldova, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 20.07.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială, 2007. 7. BRÎNZA S. și alții, "Drept Penal. Partea Specială", Ediția a II-a, 2005 8. CARAȘCIUC, L., "Corupția și calitatea guvernării", ianuarie 2001